

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Tost/33/2017
Identifikačné číslo spisu: 9517100175
Dátum vydania rozhodnutia: 10. októbra 2017
Meno a priezvisko: JUDr. Peter Paluda
Funkcia:
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:9517100175.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z jeho predsedu JUDr. Petra Paludu a sudcov JUDr. Patrika Príbelského, PhD. a JUDr. Dany Wänkeovej v trestnej veci proti obvinenému N. U. pre prečin podplácania podľa § 333 ods. 1 Tr. zák. na neverejnom zasadnutí konanom 10. októbra 2017 v Bratislave o sťažnosti prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky a obvineného N. U. proti uzneseniu Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica z 30. augusta 2017, sp. zn. BB-5T/9/2017, takto

r o z h o d o l :

Podľa § 193 ods. 1 písm. c) Tr. por. sťažnosti prokurátora a obvineného N. U. sa z a m i e t a j ú.

O d ô v o d n e n i e

Špecializovaný trestný súd, pracovisko Banská Bystrica uznesením z 30. augusta 2017, sp. zn. BB-5T/9/2017 podľa § 331 ods. 1 písm. b) Tr. por. odmietol návrh na schválenie dohody o vine a treste uzavretej na Úrade špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky medzi prokurátorom Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky a obv. N. U., nakoľko navrhovaná dohoda o vine a treste je zrejme neprimeraná. Prvostupňový súd v odôvodnení tohto uznesenia, po stručnom zrekapitulovaní konania, ktoré predchádzalo podaniu návrhu na schválenie dohody o vine a treste uviedol, že navrhovaná dohoda o vine a treste je zrejme neprimeraná, a to z pohľadu ukladania peňažného trestu vo výmere 200,- Eur a navrhovaný trest nezodpovedá požiadavke ukladať trest za dôsledného prihliadnutia na spôsob spáchania činu, možnosti nápravy páchatel'a, a nezodpovedá ani požiadavke zabránenia v ďalšom páchaní trestnej činnosti obvineným a vytvorenie podmienok na jeho výchovu s tým, aby ďalej viedol riadny život a už vôbec nie požiadavke, aby iných odradil od páchania trestných činov. Navrhovaný trest nevyjadruje morálne odsúdenie páchatel'a spoločnosťou a z pohľadu výšky takto navrhovaného trestu sa javí byť neprimeraným „obchodovaním so spravodlivosťou“, pretože, inak povedané, v prípade poskytnutia úplatku pracovníčke stavebného úradu - štátnej zamestnankyni, pripravujúcej podklady pre vydanie rozhodnutia orgánu štátu, v prípade schválenia navrhovanej dohody vyplýva záver, že ak dôjde k odhaleniu trestnej činnosti a páchatel' je nesporne usvedčený, stačí sa priznať, trestnú činnosť oľutovať a dohodnúť si s prokurátorom uloženie peňažného trestu (v danom prípade dokonca takmer zodpovedajúcemu výške poskytnutého úplatku). Navrhovaný trest z pohľadu zákonných ustanovení, nie je trestom zodpovedajúcim požiadavkám o ukladaní trestu najmä u trestných činov korupcie, ktorá predstavuje spoločensky vysoko nebezpečný a negatívny jav, ktorého eliminovanie prostredníctvom

trestnoprávneho postihu ukladaním 200-eurovných trestov je nenáležité a z pohľadu ustanovenia § 333 ods. 1 písm. b) Tr. por. je tak navrhovaná dohoda o vine a treste zrejme neprimeraná. V nadväznosti na to vyslovil Špecializovaný trestný súd názor, že neprichádza v posudzovanom prípade pri uznaní viny zo strany obvineného, aj napriek oľutovaniu trestnej činnosti, do úvahy uloženie iného trestu, ako trestu odňatia slobody, s prípadným podmieneným odkladom jeho výkonu, kedy uložená skúšobná doba by mala predstavovať dostatočné predpoklady pre naplnenie účelu trestu, prípadne aj s uložením primeraného peňažného trestu. Proti tomuto uzneseniu, ktoré bolo Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky oznámené 04. septembra 2017, podal prokurátor 05. septembra 2017 sťažnosť. V jej dôvodoch sa nestotožnil s názorom súdu, že navrhovaná dohoda o vine a treste je zrejme neprimeraná. Poukázal na skutočnosť, že obvinený U. je stíhaný za prečin podplácania podľa § 333 ods. 1 Tr. zák., za ktorý mu hrozí trest odňatia slobody na 6 mesiacov až 3 roky. Tento druh trestu je možné nahradiť peňažným trestom podľa § 56 ods. 2 Tr. zák. V osobe obvineného N. U. ide o páchatel'a, ktorý v minulosti nebol súdne trestaný, viedol riadny život a spáchanie skutku je jednorazovým vybočením z riadneho spôsobu života. Pri objasňovaní prečinu spolupracoval s orgánmi činnými v trestnom konaní a prispel k dokázaniu trestnej činnosti korupčného charakteru úradníčky - referentky stavebného úradu, t. j. osoby, ktorá úplatok prijala. Pri určovaní trestu bolo konštatované, že obvinený má tri poľahčujúce okolnosti v zmysle § 36 písm. j), písm. l), písm. n) Tr. zák. a žiadnu priťažujúcu okolnosť v zmysle § 37 Tr. zák. K uzavretiu dohody o vine a treste podľa § 232 ods. 3 Tr. por. predchádzalo priznanie k spáchaniu skutku zo strany obvineného a priznanie si svojej viny. V skutku je určená výška úplatku, ktorý poskytol obvinený na sumu 100,- Eur a peňažný trest bol určený na sumu 200,- Eur, čo predstavuje dvojnásobok poskytnutého úplatku. Prokurátor navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky, zrušil napadnuté uznesenie a uložil súdu prvého stupňa, aby vo veci znovu konal a rozhodol. Proti uzneseniu Špecializovaného trestného súdu podal v zákonnej lehote, riadne a včas, sťažnosť aj obvinený, a to prostredníctvom svojho obhajcu. Sťažnosť odôvodnil tým, že sa nestotožňuje s názorom uvedeným v odôvodnení uznesenia ohľadne neprimeranosti, resp. nedostatočnosti navrhovaného trestu. Ako obvinený súhlasil s návrhom dohody o vine a treste, ktorá bola spísaná na Úrade špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky, vinu priznal a skutok úprimne oľutoval. Za daných okolností je potrebné prihliadnuť na uvedené skutočnosti a zároveň zohľadniť aj poľahčujúce okolnosti, keďže obvinený vedie riadny život a v plnom rozsahu spolupracoval s orgánmi činnými v trestnom konaní. Navrhovanú dohodu nemožno považovať za neprimeranú, pričom poukázal na to, že v zmysle zákonných ustanovení nestačí iba neprimeranosť, ale musí ísť o zjavnú neprimeranosť, pričom prípad je potrebné posudzovať s prihliadnutím na všetky jeho osobitosti. Dôvody sťažnosti doplnil aj skutočnosťou, že v inej veci Špecializovaného trestného súdu, s takmer totožnou skutkovou podstatou trestného činu a výškou peňažného trestu, bola dohoda o vine a treste schválená. Neexistuje preto zákonný dôvod na odmietnutie navrhovanej dohody o vine a treste. Obvinený preto navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky zrušil napadnuté uznesenie a prikázal súdu prvého stupňa, aby vo veci znovu konal a rozhodol. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako nadriadený súd preskúmal na podklade vyššie uvedených sťažností, ktoré podali oprávnené osoby včas, podľa § 192 ods. 1 písm. a), b) Tr. por. správnosť výroku napadnutého uznesenia, proti ktorému sťažovatelia podali sťažnosť, ako i konanie predchádzajúce tomuto výroku a dospel k záveru, že sťažnosti prokurátora a obvineného nie sú dôvodné. V danom prípade uzatvoril prokurátor s obvineným dohodu, v rámci ktorej sa prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky s obvineným dohodli na vine a treste tak, že za trestnú činnosť - prečin podplácania podľa § 333 ods. 1 Tr. zák. mu bude uložený podľa § 333 ods. 1 Tr. zák. s použitím § 56 ods. 2 Tr. zák., § 36 písm. j), písm. l), písm. n) Tr. zák., § 38 ods. 2, ods. 3 Tr. zák. peňažný trest vo výške 200,- Eur a podľa § 57 ods. 3 Tr. zák. pre prípad, že by výkon peňažného trestu mohol byť úmyselne zmarený, náhradný trest odňatia slobody vo výmere 2 mesiace. Najvyšší súd považuje za potrebné pripomenúť, že konanie o dohode o vine a treste je konaním fakultatívnym, na ktoré nemá obvinený právny nárok. Podstatou dohody o vine a treste je uzavretie obojstranne výhodnej dohody, medzi prokurátorom na strane jednej a obvineným na strane druhej, o spôsobe skončenia trestnej veci. V prípade, ak procesné strany (v tomto prípade prokurátor a obvinený) dosiahnu konsenzus vo všetkých podstatných otázkach predstavujúcich náležitosti dohody o vine a treste, túto uzatvoria a následne ju predloží prokurátor na miestne a vecne príslušný súd s návrhom na jej schválenie, keďže uzavretá dohoda podlieha schváleniu súdom. Príslušný súd má pri rozhodovaní o tom, či predloženú dohodu schváli, alebo nie,

relatívne široký a autonómny priestor úvahy. Pri preskúmaní dohody neposudzuje len to, či je dohoda formálne perfektná, ale musí posúdiť tiež dodržanie procesných predpisov a primeranosť dohody, pričom z procesného hľadiska je limitovaný najmä ustanovením § 2 ods. 12 Tr. por. Záver o zrejmej neprimeranosti dohody pritom môže prameniť z nedodržania ustanovení o ukladaní trestov, ochranných a výchovných opatrení, ich druhov a výmery, nesprávne a nedostatočne zisteného skutkového stavu, nesprávneho právneho posúdenia, nesprávneho alebo nezákonného výroku o náhrade škody. S poukazom na ustanovenie § 39 ods. 4 Tr. zák. si môžu prokurátor a obvinený dohodnúť uloženie trestu odňatia slobody zníženého o jednu tretinu pod dolnú hranicu zákonom ustanovenej trestnej sadzby, avšak súd rozhodujúci o schválení dohody nie je povinný takýto postup automaticky aprobovať formou schválenia dohody. Ani v konaní o dohode o vine a treste totiž nesmie a nemôže súd rezignovať na svoju úlohu nezávislého arbitra, ktorý sa musí v čo najväčšej miere snažiť o nachádzanie a nastolenie spravodlivosti. V dôsledku plnenia tejto úlohy je nevyhnutné zo strany súdu garantovať, aby aj pri „vyjednávanej“ spravodlivosti boli zachované a dodržané kritériá spravodlivosti aj vo vzťahu k ukladaniu trestov a s tým súvisiacich požiadaviek individuálnej a generálnej prevencie. Zo samotnej podstaty konania o dohode o vine a treste vyplýva, že dohoda by mala byť „obojsstranne výhodná“, teda by mala poskytovať určité bonusy tak pre štát (prokurátora), ako aj pre páchatel'a. V prospech obojsstrannej výhodnosti však nemožno obetovať požiadavku spravodlivosti, efektívneho účelu trestu a jeho úmernosti vo vzťahu k spáchanej trestnej činnosti. Pri rozhodovaní o schvaľovaní dohody o vine a treste a úvahách o jej prípadnej neprimeranosti musí súd zhodnotiť, či záujmy štátu (spoločnosti) a páchatel'a, najmä pri výške (dohodnutého) trestu, boli dostatočne vyvážené. Je preto potrebné, aby dohodnutý trest, bol schopný zabezpečiť ochranu spoločnosti pred páchatel'om tým, že mu zabráni v páchaní ďalšej trestnej činnosti a vytvorí podmienky na jeho výchovu k tomu, aby viedol riadny život a súčasne iných odradiť od páchania trestných činov a aby zároveň dostatočne vyjadril morálne odsúdenie páchatel'a spoločnosťou. Tiež musí byť prihliadnuté na spôsob spáchania činu a jeho následok, zavinenie, pohnútku, prít'azujúce okolnosti, poľahčujúce okolnosti a na osobu páchatel'a, jeho pomery a možnosť jeho nápravy. Ako už bolo vyššie uvedené, pri úvahách o zrejmej neprimeranosti má súd, rozhodujúci o dohode, relatívne široký autonómny priestor na zváženie, či všetky ustanovenia dohody zodpovedajú jednak pozitívnemu právu a jednak spravodlivým nárokom tak, ako sú vnímané väčšinou odbornej i laickej verejnosti. Ak súd prvého stupňa rozhodne o návrhu na dohodu v intenciách zákona a svoje rozhodnutie v potrebnom rozsahu racionálne a náležite odôvodní, pričom takéto rozhodnutie nevykazuje znaky arbitrárnosti, tak nie je v prieskumnom konaní, pri rozhodovaní o s'ťažnosti, úlohou nadriadeného súdu za každú cenu vnucovať súdu prvého stupňa svoje subjektívne nároky na spravodlivosť, či právne názory, ktoré by sa prípadne mohli od prvostupňových odlišovať. Prostredníctvom rozhodovania o riadnom opravnom prostriedku preto nie je možné „nútiť“ súd prvého stupňa, aby o podanom návrhu na dohodu o vine a treste určitým spôsobom rozhodol, ak takýto postup by bol v rozpore s jeho nárokmi na spravodlivosť, keď svoje rozhodnutie dostatočne podporil racionálnymi i právnymi argumentami. Najvyšší súd uvádza, že v danom prípade sa v zásade stotožnil s argumentáciou Špecializovaného trestného súdu v odôvodnení napadnutého uznesenia. V prvom rade možno súhlasiť s výhradami súdu prvého stupňa, že vzhľadom na charakter trestnej činnosti je navrhovaný a dohodnutý trest vo výške 200,- Eur neprimerane nízky a nie je schopný plniť svoj účel definovaný v § 34 a nasl. Tr. zák. Aj keď prokurátor v s'ťažnosti uviedol, že v skutku je určená výška úplatku, ktorý poskytol obvinený na sumu 100,- Eur a peňažný trest bol učený na sumu 200,- Eur, čo predstavuje dvojnásobok poskytnutého úplatku, nie je možné s ním súhlasiť. V skutku sa uvádza, že obvinený poskytol „.....skrytým spôsobom úplatok vo forme finančnej hotovosti vo výške najmenej 100,- Eur.....“, pričom sám obvinený vo svojej výpovedi uviedol, že prejavom vďaka bola finančná hotovosť, ale nepamätá, v akej výške, mohlo to byť okolo 100, 150, najviac 200,- Eur, čím výška peňažného trestu fakticky kopíruje výšku úplatku. Tu možno súhlasiť s názorom súdu prvého stupňa, že pri trestných činoch korupcie, ktorá predstavuje spoločensky vysoko nebezpečný a negatívny jav, ktorého eliminovanie prostredníctvom trestno-právneho postihu ukladaním nízkych peňažných trestov je nenáležit'é. Navyiac, ak k poskytovaniu úplatku dochádza v štátnej sfére - ako v danom prípade úplatok poskytnutý štátnej zamestnankyni. Najvyšší súd však pripúšťa, že aj pri tomto druhu trestnej činnosti možno uložiť peňažný trest, ako trest samostatný, pokiaľ je uloženie tohto trestu plne v súlade so zásadami ukladania trestov vyjadrenými v § 34 a nasl. Tr. zák. a v tomto treste a jeho výške bude zohľadnená ochrana spoločnosti, individuálna i generálna prevencia a reflektovaný konkrétny spôsob

spáchania činu a jeho následok, zavinenie, pohnútká páchatel'a, príťažujúce okolnosti, poľahčujúce okolnosti, osoba konkrétneho páchatel'a, jeho pomery a možnosť jeho nápravy. Bez dôsledného splnenia týchto podmienok je uložením nízkeho peňažného trestu popretý samotný účel a zmysel trestu a v končnom dôsledku má za následok v konkrétnom prípade zrejmu neprimeranosť dohody o vine a treste ako celku. Okrem toho nie je ani zrejmé, či prokurátor skúmal osobné a majetkové pomery obvineného. Prokurátor v sťažnosti uvádza, že obvinený pri objasňovaní prečinu spolupracoval s orgánmi činnými v trestnom konaní a prispel k dokázaniu trestnej činnosti korupčného charakteru úradníčky - referentky stavebného úradu, teda osoby, ktorá úplatok prijala - najvyšší súd túto skutočnosť nespochybňuje, avšak zo spisu mu nie je zrejмый spôsob tejto pomoci a napomáhania. Keďže sťažnostné námietky obvineného sú v zásade zhodné, ako sťažnostné námietky prokurátorky, nepovažoval už najvyšší súd za potrebné obsírnejšie na tieto reagovať. Považuje však za potrebné uviesť, že pokiaľ obvinený poukazuje na trest uložený páchatel'ovi v inej trestnej veci, paušálny odkaz na analógiu pri trestaní by v zásade spôsobil nemožnosť prihliadať na špecifiká konkrétneho prípadu. Na základe uvedených skutočností preto najvyšší súd nepovažoval sťažnosti prokurátora a obvineného za dôvodné a preto ich zamietol.

Poučenie :

Proti tomuto uzneseniu nie je sťažnosť prípustná.